

23. OKTOBRA 1970

Sava

STEVILKA 18.

LETO X

Kranj

INDUSTRIJA GUMIJEVIH, USNJNIH IN KEMIČNIH IZDELKOV

Edvard Kardelj in Franc Popit v Savi

Edvard Kardelj med razgovorom v sejni sobi

12. oktober
Danes dopoldne je bil skoraj tri ure na obisku v naši tovarni član sveta federacije tov. Edvard Kardelj. Spremljali so ga tov. Franc Popit, sekretar ZK Slovenije, Slavko Zalokar, predsednik skupščine občine Kranj, Franček Rogelj, sekretar občinskega komiteja ZK Kranj in Stane Božič, predsednik občinskega sindikalnega sveta Kranj.

Tov. Kardelj je že nekaj dni v Sloveniji, kjer ima vrsto razgovorov v delovnih organizacijah. Predvsem ga zanimajo problemi samoupravljanja, saj on nosi glavno breme priprav na bližnji kongres samoupravljalcev.

Tov. Kardelja in njegove spremljevalce so ob prihodu v Savo pozdravili predstavniki organov upravljanja in družbeno-političnih organizacij.

Direktor podjetja inž. Janez Beravs je dejal: »Veseli smo, tov. Kardelj, da vas lahko pozdravimo v naši tovarni. Upamo, da boste z našimi odgovori zadovoljni.«

Nato je tov. Beravs v kratkem opisal poslovanje in poslovne rezultate Save, tov. Kardelja pa so očitno bolj zanimali odnosi v samoupravljanju ter težave in konflikti, ki nastajajo v teh odnosih. Odgovoril mu je tov. Borut Šnuderl, direktor kadrovske službe. Ugledni gost je izrecno želel razgovor o zadevah, ki niso nikjer napisane, to se pravi, ne o formalni organizaciji samoupravljanja,

pač pa o ekonomskih pogojih za delovanje tega mehanizma ter o človeku, o delavcu samoupravljalcu. Vedeti moramo, da je tov. Kardelj avtor zamisli o samoupravljanju in da je poleg ostalih odgovornih nalog v vseh dvajsetih letih spremljal razvoj zelo pozorno in sodeloval pri reševanju problemov. Zato je morda koga od prisotnih presenetilo Kardeljevo temeljito poznavanje samoupravnih odnosov (med pogovorom je povedal, da je prebral naše zapise, ki so pripravljani za bližnji kongres samoupravljalcev).

Pri tem je zanimivo, da je tov. Kardelj neprestano silil sogovornike izven teoretičnih, aktivističnih razglabljanj o problemih samoupravljanja, zato je postavil vprašanje, kakšen naj bi bil odnos med minulim in živim delom. (Tu gre za odnos podjetja do delavca, ki je dvajset ali več let delal v enem podjetju, zanj in za njegovo rast vlagal svoj kapital — delo. Ali je, po vprašanju tov. Kardelja, ta delavec dobil v obliki dohodka tudi obresti na svoj kapital?)

Tov. Kardelj je nadaljeval, da samoupravljanje tudi na področju integracij ni dovolj prodrlo. Pri nas se dogaja, da se združujejo podjetja, ko jim gre slabo ali pa vsaj enemu — ko pa se postavijo na noge, ko bi moral začeti kapital odigravati vlogo, zaradi katere naj bi do integracije sploh prišlo, tedaj pa se veliko podjetj — lo-

či. V svetu nastajajo integracije zato, da se kapital združi, da nastajajo močna podjetja. Le-ta pa lahko — po mnenju tov. Kardelja — prispevajo za raziskovanje, propagando itd.

Nazadnje je tov. Kardelj priporočil, da bi v Savi ob pripravah na kongres temeljito študirali vse

probleme — take kot smo jih načeli in take, ki jih nismo utegnili. To nam bo vzelo časa in nas stalo naporov, toda tov. Kardelj je menil, da imamo v Savi za to dobre pogoje. Seveda je tov. Kardelj dobil obljubo, da bo to narajeno. V razgovoru so nato razpravljali še o reformi političnega

sistema, o odnosih med delovnimi organizacijami in bankami ter zavarovalnicami. Gost je ob koncu razgovora dejal, da želi, da bi se kmalu spet pogovarjal. V imenu kolektiva Sava je tov. Beravs pridobil tov. Kardelju in ostalim gostom kosilo v hotelu Creina.

JOŽE ŠTULAR

Preberite tudi to!

Pravilnik o delovnih razmerjih

Te dni smo vam poslali po pošti pravilnik o delovnih razmerjih. Menimo, da je tako najbolje, da ga boste dobili vsi in da ga boste prebrali, kadar boste imeli čas. Vsekakor vam priporočamo, da si ogledate, kako imamo v Savi urejena delovna razmerja. Zvedeli boste, kakšne so vaše dolžnosti in pravice.

Pravzaprav je tale notica namenjena bolj opozorilu s prošnjo. Ko je bil pravilnik že v tisku, smo opazili, da strani niso oštevilčene, čeprav je zadaj priloženo kazalo po straneh. Prosimo vas, vzemite v roke svinčnik in strani sami označite. Vam, vsakemu posebej to ne bo težko, podjetje pa bi za popravilo moralo plačati precej dodatnih stroškov. Vse skupaj niti ni tako huda napaka, toda napaka je in zanjo se vam opraščamo.

UREDNIŠTVO

Obisk iz ZRN

2. oktobra je naše podjetje obiskala parlamentarna delegacija iz ZRN. Delegacijo je vodil predsednik parlamenta gospod KAI UWE VON HASSEL.

Ugledne goste so sprejeli direktor podjetja Janez Beravs, Helmut Turzanski, Filip Majcen, Bruno Skumavec, Svetislav Maksim, Viljem Zener, Borut Šnuderl in Jože Štular.

Gostje so si najprej z velikim zanimanjem ogledali nekatere proizvodne delovne enote in se zanimali predvsem za tehnologijo, količino in kvaliteto izdelkov kot tudi za poslovne uspehe našega podjetja.

Vsako soboto

Vsak zadnji delovni dan v tednu, petek ali soboto, se v pripravi vzdrževanja v službi vzdrževanja in investicijske izgradnje zbero na kratek posvet vodja vzdrževanja, vodja priprave vzdrževanja, vodja elektrodelaavnice in vsi delovodje delavnic, da se v timu pomenijo, kako in kdo bo delal na prosto soboto ali nedeljo. Pomenijo se tudi za dela v obratu III, če so tam slučajno potrebna kakšna popravila. Seje so kratke, jedrnat. Izkazalo se je, da je tak posvet vseh skupaj sila potreben in je zato ta oblika dela pri njih že večletna stalna praksa.

Vas zanima, kaj so se zmenili pretekli petek, 9. oktobra za soboto in nedeljo?

- podaljšati kurjavo (ohladiti kotle, spustiti tlak v času štiri do šest ur), ohladiti vodo pri caliqui — ležaj se je pokvaril pri elektromotorju v črpalki in ga je treba zamenjati;

- električarji obrata I bodo rabili zidarje pri popravilu kondenznega kotla;

- v obratu II bodo prestavili progo pri štirivaljčniku — linija za gumiranje korda, menjavali bodo tudi kalupe;

- v obratu IV bodo v teh dneh dali nova opazovalna stekla na gorilnike, hladilne vode za valje bodo pretesnili in v lakirnici je treba zapreti ter pregledati napeljavo, ker nekje pušča;

- v obratu III na Vrhniki bodo zamenjali grelce v kondenznem kotlu.

Vzorno, ni kaj

Urednike tovarniških glasil iz Bora smo seznanili z oblikami komuniciranja v Savi

9. septembra so se mudili na študijskem obisku v naši tovarni uredniki tovarniških glasil treh največjih podjetij borskega bazena. Spremljal jih je predstavnik gospodarske zbornice SRS.

Goste je pozdravil namestnik direktorja kadrovske službe tov. Zdravko Korenčan. Z načinom in oblikami informiranja jih je seznanil urednik našega glasila tov. Jože Štular. Ker je bil njihov obisk namenjen prav področju informiranja, se je na to temo razvila živahna diskusija. Vse dosežke na tem področju smo jim prikazali tako, da smo jim poklonili primerke naših informativnih sredstev.

O oblikah obveščanja samoupravnih organov jih je seznanila tov. Milka Munih, vse o INDOK centru pa jim je razložila tov. Cvetka Maksim.

Savčani so pričeli igrati rugby

Precej vode je že preteklo od tiste nogometne tekme leta 1883 v Angliji, ko je branilec moštva, ki je izgubljalo, W. Ellis v obupu zagrabil nogometno žogo z rokami, jo stisnil pod pazduho in zdrvel z in jo proti голу. Nasprotni igralci se niso zmedli. Z metanjem pod noge so ga skušali zastaviti. Gledalcem je bil ta način igranja všeč in so navdušeni zapustili igrišče. Poznavalci pravijo, da

Verjetno se že sprašujete, zakaj vam naštevamo te za vas mogoče nezanimive podatke. Prav gotovo ne brez vzroka. Pred kratkim so namreč mladi Savčani kot drugi v Sloveniji začeli organizirano igrati rugby. Vsako sredo in petek ob 16. uri se pod vodstvom Štefana ZRINSKEGA zberejo vneti privrženci te športne panoge in z jajčasto žogo »pilijo« osnovne elemente tehnike in tak-

je ta dogodek začetek nove, zanimive športne igre rugby. Kmalu so bila izdelana prva pravila in prej kot eno leto po tem dogodku je bila v Angliji odigrana tudi prva rugby tekma. Rugby se je nezadržno širil po Evropi, izseljenci so ga prenesli v prekomorske dežele. V ZDA se je iz njega razvila bolj groba varianta American Football, ki ga igrajo samo profesionalci in nima več nobenih podobnosti z današnjim rugbyjem. Trenutno najmočnejše države v tej športni panogi so Nova Zelandija, Avstralija, Južnoafriška unija, v Evropi pa je izredno popularnost in kvaliteto dosegel rugby v svoji domovini Angliji, Franciji, Italiji, Romuniji, ČSSR itd. V SZ so spoznali, da ta šport vsestransko krepi telesne in psihične zmogljivosti. Rugby je postal obvezen šport v sovjetski armadi.

V Jugoslaviji je rugby mlada športna veja. Okrog leta 1950 je k nam pridrli iz Romunije in iz Avstrije. Njen južni del so takrat zasedale angleške okupacijske sile.

Trenutno je v Jugoslaviji 15 klubov, od katerih jih 10 tekmuje v prvi zvezni ligi. Edini slovenski klub je v Ljubljani, ki je lani zasedel 4. mesto na državnem prvenstvu.

Pridite jih pogledat in se jim pridružite! Obljubljamo vam, da vas bodo kot pravi športniki prijateljsko sprejeli medse in vzljubili boste rugby.

Mladi pobudnik rugbyja tov. Zrinski nam je v pogovoru dejal: »Borimo se z začetnimi težavami. Tako materialno kot strokovno smo začeli na ničli. Dokler se nekdo izmed nas ne bo usposobil za trenersko delo, nam bodo pri treningih pomagali trenerji in igralci rugby kluba iz Ljubljane, ki so že vodili nekaj treningov. Za materialno plat pa bomo morali poskrbeti sami. Upamo na vso pomoč koordinacijskega odbora za šport in rekreacijo v naši tovarni.« Ko smo tov. Zrinskega povprašali po načrtih, se njegove besede izzvenele bolj optimistično: »Letos jeseni moramo odigrati prvo tekmo v Kranju, drugo leto pa se bomo potegovali za nastop v I. zvezni ligi. Vzgojili bomo svoje sodnike. Ljubljana bo v Kranju kmalu odigrala propagandno tekmo, ki bo rugby še bolj približala Kranjčanom.«

Upamo in verjamemo, da bodo mladi Savčani uspeli v svojih načrtih. Morajo uspeli, kajti mladost, volja in želja po uspehu so na njihovi strani.

Gasilska tekmovanja

Poleg tega, da vodstvo našega industrijskega gasilskega društva vsako leto organizira precej taktičnih suhih in mokrih gasilskih vaj, se naši gasilci udeležujejo tudi tekmovanj izven tovarne. V devet prostovoljnih gasilskih enot. Naši gasilci so osvojili prvo mesto in osvojili lep pokal.

20. septembra so se v Ljubljani udeležili tekmovanja, ki ga je organizirala republiška zveza Slovenije. Nastopilo je štirinajst industrijskih gasilskih enot kemične, gumarske, usnjarske in živilske industrije. Naši gasilci so osvojili peto mesto v zelo hudi konkurenci.

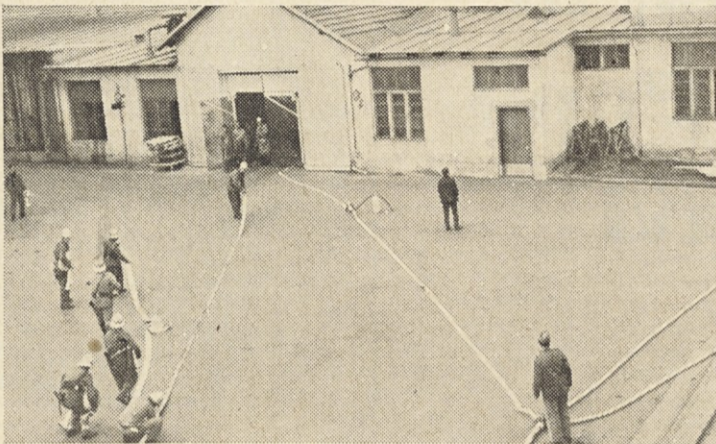
27. septembra so se udeležili še tekmovanja v Trbovljah. Republiška gasilska zveza Slovenije ga je organizirala za vse panoge industrije. Nastopalo je devetintrideset moških in sedem ženskih gasilskih enot. Na tem tekmovanju so se uvrstili naši gasilci v prvo skupino 26 moških ekip in

5 ženskih ekip. To so dosegle tiste ekipe, ki so zbrale več kot 80% vseh možnih točk. S tem so si priborili zlate tekmovalne značke. Enote, ki so se uvrstile v II. in III. skupino, so prejele srebrne in bronaste značke, enote IV. skupine pa so dobile priznanja.

2. avgusta so tekmovali v Kranju na stadionu Triglav. Tekmovanje je organizirala občinska gasilska zveza, nastopilo pa je 36 ekip.

V nedeljo, 11. oktobra se je naše gasilsko društvo udeležilo področnega tekmovanja za Gorenjsko. To tekmovanje, ki je bilo v Skofji Loki, je organiziral področni štab za Gorenjsko. Nastopilo je 18 gasilskih enot, ki so tekmovali v skupinah (moška, ženska in mladinska skupina). Naši gasilci so osvojili drugo mesto.

Vsem gasilcem se zahvaljujem za lepe rezultate na letošnjih tekmovanjih.

Vaja dela mojstra. Tega se dobro zavedajo tudi naši gasilci in zato ni čudno, da stremijo za nenehnim izpopolnjevanjem. Uspeh je viden: vedno so med prvimi na tekmovanjih in pri pomoči človeku

Lažne značke za II. kongres samoupravljalcev

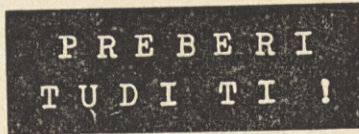
Služba informiranja Republiškega sveta zveze sindikatov je poslala obvestilo, da v nekaterih delovnih organizacijah privatniki prodajajo značke za II. kongres samoupravljalcev.

Odbor za sklic in pripravo II. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije sporoča vsem sindikalnim delavcem in vsem samoupravljalcem, ki kakor koli spremljajo priprave na kongres, naj bodo pozorni na privatnike, ki zlasti po delovnih organizacijah prodajajo lažne kongresne značke in plakete. Take simbole kupujejo družbeno-politične organizacije in organi samoupravljanja misleč, da so to uradni simboli ob raznih

proslavah ter za nagrajevanje svojih članov oz. delavcev.

Odbor za sklic in pripravo II. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije je z javnim razpisom izbral med ponudnimi osnutki najboljšo likovno rešitev za izdelavo plakata in značke. Značke bodo prišle v javnost konec tega leta, plakati pa nekaj mesecev pred kongresom.

Da bi preprečili razširjanje in prodajanje lažnih simbolov kot znakov za II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, priporočamo vsem sindikalnim delavcem, naj bodo pozorni na prodajalce takega blaga.

Razpis za likovnike

Likovna sekcija organizira v Centru za estetsko vzgojo v Delavskem domu v Kranju amatersko likovno dejavnost vsak ponedeljek in petek od 18. do 20.30. Možnosti slikanja in risanja so v tem času zagotovljene. Likovna sekcija nudi papir, platno (grundiranje platna), možnosti grafičnih tehnik, odtiskavanje, monotipije, lesoreze, linoreze, lepljenke itd. Možnosti so tudi za stensko fresko-slikarstvo in animacije filma (risanje). V torkih in četrkih od 18. do 20.30 organizira likovna sekcija amatersko likovno šolo. Program po dogovoru obsega: risarske tehnike, risanje po modelu, osnove anatomije človeškega telesa (posebno

portreta), tonsko slikanje, barvno slikanje, osnove kompozicije (tihožitje in figura v interieru), osnove grafičnih tehnik, črno-belo risbo, lesorez, linorez, montipijo, osnove voščenihih tehnik, praskanico, voščeni akvarel in kratek pregled umetnostne zgodovine.

Interesenti starejši od 16 let naj se prijavijo v tajništvo Zveze kulturno prosvetnih organizacij, Občinski sindikalni svet Kranj, Delavski dom (vhod 5).

»Saj ne boste zamerili...«

Micka Gumica je že zdavnaj v pokoju. S svojo metlo je kdaj pa kdaj le oplazila tam, kjer je bilo — ali pa tudi ne — potrebno. Medtem pa so se nabrale in se še nabirajo cvetke, vredne ostrega peresa. Včasih o njih govorimo, včasih tudi ne, ker se bojimo, večinoma pa gredo kmalu v pozabo. Zakaj! Vsakodnevno delo, pa skrbi — denar, stanovanje, otroško varstvo, prevozi itd. — nas preplavljajo, okupirajo, kakor temu pravijo aktivisti. Preprosto nam vse bolj primanjkuje časa za tiste drobne, za marsikoga nepomembne pozornosti, ki bi morale biti sestavni del naših navad — za boljše medsebojne odnose. No, da ne dolgozvim. Rad bi, da bi rubrika »Saj ne boste zamerili...« zaživela. Opozarja naj tu, med nami. Brez zlobe. In še to: veseli bomo vaših prispevkov oz. sploh ne bomo mogli brez vaše pomoči. Ti v proizvodnji in ti za pisalno mizo, oba doživljata vsak dan kaj zanimivega, zabavnega ali resnega. O tem bomo pisali. Današnjemu sestavku smo dali naslov:

Izvolite, prosim!

K nam prihajajo številne delegacije. Skupine in posamezniki se zanimajo za savsko organizacijo dela in samoupravljanje, za informiranje, za delo družbeno-političnih organizacij ipd.

Vsakomu smo vedno radi povedali, kako živimo in delamo ter mu posredovali naše izkušnje. Preveč radi, kajti:

● Pred časom je bila pri nas skupina otrok iz sosednje države. V sejni sobi jim je bila na voljo skupina naših strokovnjakov.

● Nekateri novinarji, ki pišejo o Savi, se za želene informacije najraje poslužijo telefona. Eno-stavno nekomu v Savo telefonirajo, da bi radi te in te podatke, ne da bi se potrudili k nam, da bi prebrali kakšno daljše poročilo, predlog.

● Pred štirinajstimi dnevi so bili v Savi štirje novinarji iz ZRN. Na pogovoru je bilo deset Savčanov, v razgovoru pa so sodelovali trije. Ostali so se presedali in molčali.

Predlagam, da bi moral nekdo odločiti, kdo bo sodeloval (ne le SEDEL!) na razgovorih ob obiskih, in nekdo bi moral biti pristojen dajati informacije o poslovanju podjetja. Kajti, čas je še vedno zlato!

-lar

Prihodnjič:
Kdo ste vi, tovariš?

Pišejo nam iz JLA

V zadnjem času se naši sodelavci — vojaki ne oglašajo več veliko. Ste pozabili na nas ali ste pre-zaposleni?

Z lepo razglednico Slavonije se nam je oglasil Pavel Seruga iz Vinkovcev. Pozdravlja vse sodelavce. Če mu bo kdo od njegovih znancev želel pisati, naj se oglasijo na naslov Pavel Seruga, v. p. 4962/2, Vinkovci. Verjetno bo vesel vsakega glasu iz kolektiva!

UREDNIK

Zahvala

Ob odhodu v pokoj so mi sodelavci premazovalnice in mehanične delavnice kupili prelepo spominsko darilo, vodstvo podjetja pa mi je omogočilo zdravljenje v toplicah.

Prav vsem se iskreno zahvaljujem za pozornost in vsem želim tudi jaz veliko osebne sreče, kolektivno Sava pa veliko delovnih uspehov.

PAVEL KONČAN

Naš razgovor

Janez Sušnik

Menim in upam, da v naši tovarni ni človeka, ki še ne bi slišal zapeti naš oktet. Kdo ne bi bil vesel tako lepo ubranih in tako od srca zapetih pesmi!

Sedim na vaji našega okteta v glasbeni šoli. Kot šolarčki so se lepo posedli pred podijem, na katerem ob čisto novem, velikem in sijočem črnem klavirju sedi prof. Peter Lipar in zbranim pevcem daje prve intonacije. Najprej uglaševanje. Da, kot vsak instrument, je treba tudi grlo uglasiti. Potem pa na delo!

Danes so začeli s črnsko duhovno, ki jim zaenkrat dela še največ preglavic. Posebno izgovorjava. Vadijo najprej z notami, potem poskušajo brez njih. Bo šlo? Bo!

Sede lepo razporejeni: na eni strani basi, na drugi tenorji. Pevodvaja vadi sedaj z enimi, se daje z drugimi in potem se zlijejo v en glas.

»Ne, ni dobro! Poslušajte ta ton!« in prof. Lipar nekajkrat nestrpnost udari po tipkah. Ponovijo enkrat in še enkrat. »Tako! Sedaj pa spet znova!«

Potem je na vrsti tista koroška Sem se rajtovo ženiti... Konec, kjer je treba prav osekano zavrisati, spet nekajkrat ponavljajo. Koliko potrpljenja je bilo treba! Na obeh straneh! Sledi Kolo. Počasni prično basi, ritem pa se razvija in tempo raste: »Sve su dike u kolu, samo moje nema...« To je menda najlepše kolo, kar sem jih kdaj slišala. Ko pa prično s tistim najhitrejšim tempom, se mi zdi, da bi se meni jezik popolnoma zavozljal, fantje pa to tako lepo izpeljejo, da je kaj! Pripravljajo se za petek, 23. oktobra, ko bodo zvečer nastopali kot gostje v Pirotu na zborovanju kulturnih delavcev Srbije, ki ga organizira Glasbena mladina Jugoslavije in sindikati. Tem ljudem je naš oktet spomladni pel na nekem sprejemu v Klubu poslancev v Ljubljani. Bili so silno navdušeni in sedaj jih kot umetnike vabijo na to svojo prireditel. Domenili so se, da bodo zapeli nekaj narodnih in nekaj umetnih pesmi, tako da bodo zapeli prvi del programa v temnih oblekah, drugi del pa v narodnih nošah. Skrbno je treba preštudirati čas, potreben za izvedbo programa. Natančno so izmerili, da jim bo pesem Triglav vzela 1,25 minut, črnska duhovna pa 1,45 minut itd. Planinsko zapojejo tako, da človeku kar duša zavriska, oh, pa žabe, pa tisto o rudečih rožah! To so trenutki take popolnosti, da človek zadržuje dih in poslušal bi jih še in še.

Janez Sušnik poje prvi bas. Prijeten fant je in prijatelji ga imajo radi, posebej še zaradi njegovega velikega smisla za humor. Če le more, obrne vsako reč na šalo, tako da je ob njem vedno vse veselo in dobre volje. Vem, da je eden najboljših vnetih pevcev. Poje tudi pri Prešernovem zboru.

»Janez, kako dolgo pa ti že poješ pri Prešernovcih?«

»Toliko časa, kolikor sem v Savi. To je pa že deveto leto. Prvi dan, ne, kar prvo uro, ko sem prišel v Kranj, sem že pel v zboru. Ob pol sedmih sem prišel iz Zagorja, ob pol osmih sem pa že pel.«

»Meni se Janez zdi precej podoban ljubljanskemu igralcu Aleksandru Valiču in zdi se mi, da je Janez nekoč igral že nekaj podobnih vlog kot Valič. »Kot vemo, si v Zagorju delal tudi v dramski sekciji?«

»Da, najprej v dramski sekciji Vesna, pozneje pa pri Svobodi.«

»Katera vloga ti je najbolj uspela?«

»To je bila menda vloga mežnarja v Cankarjevem Pohujanju v dolini Senflorjanski. Zaigral sem ga tako prepričljivo, da so se ljubljanski gledališčniki z našim režiserjem zmenili, da me vzamejo kot gosta za to vlogo, kadar bodo v Ljubljani imeli to delo na programu.«

»Pa si potem kdaj nastopil v Ljubljani?«

»Ne, prej sem odšel!«

»Zakaj se pa v Kranju nisi priključil igralcem Prešernovega gledališča?«

»Vabili so me, pa nisem mogel. Petje mi je vzelo dosti časa in še na tri izmene sem delal.«

»Katere pesmi so ti pa najbolj všeč pri Prešernovem zboru?«

»Deseti rukovet Stevana Mokranjca in pa Zbor sužnjev iz Nabucca, ja, pa Montanara pa še in še. Veš, vsaka je po svoje lepa. Vam poslušalcem se mogoče ne zdi, nam, ki smo v pesem vložili svoj trud in jo zapojemo res z občutkom, je pa vsaka po svoje lepa.«

»Kaj pa poje vaš oktet?«

»Tisto, kar nam najbolj leži, le na radijskih snemanjih pojemo tisto, kar oni z radia hočejo. Sedaj študiramo tri črnske duhovne in eno slovaško, pa s Kalinko bomo začeli. Upamo, da jih bomo do 29. novembra že naštudirali.«

»S Kalinko pa le pohitite! Te bomo pa vsi zelo veselili. Janez, toliko truda vložite v to in toliko prostega časa žrtvujete. S čim ste pa potem nagrajeni?«

»Največja nagrada za nas je zadovoljna publika, veselimo se pa tudi gostovanj v tujini doma. Kadar gremo na gostovanje, je namreč vedno veselo, pa če je program še tako natrpan.«

»Kje vse ste pa že bili?«

»Z oktetom samo v Avstriji, s Prešernovci smo pa že veliko obredli: Italijo, Holandijo, Češko, Francijo itd.«

»Katera dežela ti je pa najbolj všeč?«

»Holandija! Čudovita dežela in dobri ljudje. Najmanj mi je pa všeč v Angliji.«

»O, zakaj?«

»Sama megla, same sladkarije smo jedli in še tako žejo sem trpel!« je pribil. »Ja, ja tam pa ne moli bog na vsakem ovinku roke ven, kot pri nas. Anglija pa res ni za kranjske Janeze!«

»Kaj pa nove, mlade pevce kaj povabite k zboru?«

»Seveda, vsak je dobrodošel. Toda večina nima potrpljenja in že po nekaj vajah odnehajo. Saj veš, dosti časa nam vzame petje: dvakrat tedensko so vaje za zbor, dvakrat za oktet, pred koncerti pa imamo vaje bolj pogosto.«

»Vaš oktet ima sedaj že dve leti in pol isto sestavo: Kuhar, Kranc, Bajt, Gorenjc, Sušnik, Benčan, Fajfar in Čimžar. Misliš še dolgo ostati pri oktetu?«

»Se! Vsaj dokler bomo še kaj skupaj spravili. In ta zasedba je res v redu. Se pa strašno pozna, če nam en sam manjka. Čuti se taka praznina, kot bi ti npr. manjkal na novo zob v ustih.«

»Imate oktetovci mogoče kakšne težave?«

»V glavnem ne. Če potrebujemo denar, naletimo pri naših vedno na razumevanje, no, pa tudi zahtevni nismo preveč. Kar zaslužimo s snemanji, porabimo za obleke. Edina težava je le v tem, da nekaj fantov dela na tri izmene.«

»Kaj bi si pa želeli?«

»Snemati za televizijo. To imamo namreč že v načrtu in bomo verjetno realizirali v začetku prihodnjega leta. Smo pa že snemali za Radio Celovec in Ljubljana.«

»Ali kaj mislite na samostojen koncert?«

»Da, drugo jesen bi ga pa že lahko imeli.«

»Janez je dolga leta delal kot rudar v zagorskem rudniku. Od tam je prinesel tudi poseben humor, lasten le »knapom«. S tako resnim obrazom ti pove kakšno, da bi jo človek za hudo resno vzela, če ga ne bi poznal. Se danes se moram smejati, kako je našim ženskam pripovedoval po obisku samostana Pleterje, da vsak menih notri goji svoj sport, kot npr. boks, smučanje, badminton, po hodnikih pa se kar kotalkajo in pa da vsakih 14 dni izmenjajo avto-bus zagrebških... Za Zagrebčanke še niso verjele, ostalo pa. Ko sem ga spomnila tega dogodka, se je veselo zasmelaj: »Mejdun, 'vlekle' so pa, 'vlekle'!«

»Je bilo pri rudarjih veliko veselih dogodkov?«

Zresnil se je: »več je bilo žalostnih kot veselih. Nerač mislim na tisti čas. Le kadar grem domov, obujam spomne, ko se srečam s tovariši iz jame.«

»Janez je pri nas vodja higienske skupine: »Kakšne težave imaš pa pri delu?«

»Te so pa vedno. Saj veš, kakšne so ženske. Jaz imam opravka kar s šestindvajsetimi. Najbolj se bojim bolniške. Ko ena začne, potegne za njo še druga in tretja, jaz pa ne vem, kako naj luknje mašim.«

»Kakšne imaš pa želje, službene mislim?«

»Da bi bila zima suha, da bi snega ne bilo preveč. Takrat imam presnete drenje, preden očistimo ves sneg po tovarni, da je spet mogoč promet z villičarji. Pa še eno veliko željo imam, da bi se tovarna čim prej združila v en obrat. Sedaj imam tako razdrobljeno delo in letam iz obrata v obrat.«

»Janez, kaj te pa pri tvojem delu najbolj razjezi?«

»To, da ljudje ne pazijo na inventar. Komaj je kaj novo montirano, že ukradejo, po domače povedano.«

»Kateri igralec ti je pa najbolj všeč od slovenskih gledališčnikov?«

»Sever, od žensk pa Počkajeva.«

»Pa od pevcev?«

»Pokojni Lipušček in moj rojak Ladko Korošec.«

»In kateri ansambel?«

»Nakeljčani.«

»Janez, ti si še fant. Ko se boš ženil, ti bodo prijatelji gotovo katero prišli zapet. Katero bi si pa želel?«

Oh, kar Zabel!«

»Pa tvoja privatna želja?«

»Da bi bil zdrav, vesel, da bi še katero pesem pel...!«

»Hoby?«

»Petje in še enkrat petje!«

»Janez, tebi in celotnemu oktetu želim še veliko uspehov in upam, da vas bomo lahko še velikokrat z zadovoljstvom poslušali. No, pa na Kalinko ne pozabite!

DANICA DOLENC

Kaj mislijo Savčani o svojih problemih

Poročilo o rezultatih ankete med člani kolektiva

zanimalo, kaj člani kolektiva menijo o treh stvareh:

1. o funkcioniranju samoupravne ureditve v Savi in o problemih, ki pri tem nastajajo,
2. o informiranju in o problemih informiranja
3. o našem načinu nagrajevanja in o konfliktih ki se ob tem pojavljajo.

Približno pred enim mesecem je nemški študent Wolfgang Soergel izvedel v naši tovarni anketo o samoupravljanju. Ker to področje zanima nas vse, je bil deležen polne podpore delavcev kadrovske službe in izobraževalnega centra, ki so mu pomagali tako s svojim strokovnim znanjem in znanjem jezika kot tudi pri formalni izvedbi ankete. V njegovem imenu se še enkrat zahvaljujemo vsem, ki so omogočili, da smo tudi mi prišli do dragocenih podatkov, koristnih tako za analizo trenutnega stanja kot za ukrepanje v bodoče. Posebna zahvala velja članom kolektiva, ki so si vzeli čas in preudarno ter iskreno odgovarjali na zastavljena vprašanja.

Kot je bilo že rečeno, smo s tem vprašalnikom želeli odkriti tiste nerešene probleme, ki vsak dan nastanejo pri delu ali pa zaradi dela, bodisi zaradi neustrezne organizacije, bodisi zaradi neizpolnjevanja zahtev naših skupnih samoupravnih postavk. Idealno bi bilo, če bi lahko izvedeli mnenje vsakega posameznega člana naše delovne skupnosti. Ker pa to ni bilo mogoče niti zaradi časa, ki je bil močno omejen, niti zaradi denarja — tako velika in obsežna študija bi stala kar precej — smo se odločili za 10% vzorec, ki bi naj reprezentiral mnenje celotnega kolektiva. Pri izbiri vzorca smo imeli srečno roko: analiza splošnih podatkov ankete (kategorizacija delovnega mesta, analitska ocena, število moških in žensk, starost in staž v podjetju) kaže skoraj na popolno skladnost med vzorcem in populacijo, ki jo tvori skoraj 2.800 članov našega kolektiva.

Anonimnost ankete je bila zagotovljena v celoti, poleg tega pa za nas mnenje posameznika ni bilo zanimivo, saj bi pri upoštevanju le-tega lahko izkrivili rezultate o mnenju celotnega kolektiva. Želeli smo torej ugotoviti, kaj meni večina!

Mnogo je vprašanj, ki bi bila zanimiva v času, ko smo pospešeno začeli delati po novem statutu in ko smo začeli s skupnimi moči reševati nekatere bistvene probleme, ki onemogočajo normalno poklicno delo ter družbeno-politično angažiranost. Anketa bi bila mnogo preobširna, če bi hoteli poiskati mnenje o vseh teh vprašanjih. Na vsak način pa nas je

Čeprav vprašanja v anketi niso bila grupirana niti po zgoraj navedenih poglavjih niti po navedenem vrstnem redu, jih bomo analizirali po logičnem vrstnem redu.

Na vprašanje, kako funkcionirajo samoupravni organi v Savi, meni četrtnina vseh anketiranih, da zelo dobro, skoraj 60% jih je z delom samoupravnih organov zadovoljnih, 15% anketiranih pa meni, da pri delu samoupravnih organov v Savi nekaj »škriplje«. Če bi želeli iskati vzroke za mnenje teh 15% članov kolektiva, ki z delom samoupravnih organov v Savi niso zadovoljni, bi jih lahko našli v kadrovskega zasedbi delavskega sveta podjetja in odborov: skoraj polovica anketiranih je mnenja, da je kadrovska zasedba preveč strokovna. Glede na to je tudi razumljiv nizek odstotek tistih, ki menijo, da bi moralo biti v samoupravnih organih več strokovnjakov. Tri četrtnine anketiranih je mnenja, da so interesi neposrednih proizvajalcev v samoupravnih organih zadovoljivo zastopani, ena četrtnina pa jih je mnenja, da v večini primerov temu ni tako. Pri pombe so zlasti na premajhno zavest članov svetov delovnih enot in članov centralnega delavskega sveta podjetja, da bi informirali delavce o vsebini svojih sej in o sklepih, ki so bili sprejeti, ter razpravljali s prizadetimi o tekoči problematiki. Veliko ugodnejše stališče so anketirani zavzeli do strokovnega vodstva, ki se po njihovem mnenju še kar precej trudi, da bi bili vsi poučeni o aktualni problematiki. Kar se tiče pravočasnega in objektivnega informiranja, veljajo največje pohvale časopisu Sava in biltenu Informator, ki ju po izjavah anketiranih bere skoraj redno več kot 95% delavcev.

Analiza ankete kaže, da so bili anketirani najbolj zavzeti za vprašanja, ki se tičejo problematike analitičnih ocen delovnega mesta in problematike nagrajevanja. Več kot 60% jih meni, da njihova delovna mesta niso pravično ocenjena in samo okoli 9% je takšnih, ki so z analitsko oceno delovnega mesta zadovoljni. Kot glavne

(Nadaljevanje na 4. strani)

Resno in odgovorno od točke do točke; člani delavskega sveta podjetja na eni zadnjih sej

Peli, plesali in godli smo za Kozjance

V soboto, 3. oktobra so se naši folkloristi, orkester in godbeniki odzvali vabilu gas. društva iz krajevnega odbora Kozje in priredili Kozjancem večer narodnih pesmi in plesov v novo zgrajenem gasilskem domu v Kozjem, za katerega je v nabiralni akciji naša tovarna prispevala 300.000 S din.

Pravijo, da je v Sloveniji najlepša jesen prav na Stajerskem. Pa bo držalo! Ta nedelja je bila izredna. Morda je k temu pripomogel tudi dež tisto soboto, ko smo se vozili proti Kozjemu, ki je spral ves

demski ansambli. To se je verjetno zdelo tudi Kozjancem, pa niso do kraja napolnili velike dvorane. Sami so priznali, da če bi vedeli, da bo nastop tako kvaliteten, bi jih prišlo zagotovo več, tudi iz sosednjih krajev. Pa drugič. Sedaj so nas spoznali, mi se bomo pa tudi težko odrekli njihovem gostoljubju.

»Kozje šteje danes okrog 800 ljudi,« mi je povedal dr. Anton Sok, živinozdravnik za celo Kozjansko in eden najaktivnejših gasilcev Kozjega: predsednik gasil-

nas je bil pred zadnjo vojno zelo razvit turizem. Vedno je bilo tu 40 do 50 turistov: iz Avstrije, Nemčije, največ pa so k nam hodili Zagrebčani. Prihajali so ljudje, ki so hoteli imeti mir in počitek. Oboje so našli tu pa še dobro vince po vrhu in tudi Rogaško so imeli blizu (33 km).

Tudi danes bi se dalo še vse urediti,« živo pripoveduje in kuje načrte dr. Sok, »le ceste nam je treba urediti in pa malo industrije zgraditi. Sami se trudimo, kolikor se le moremo. Vidite, tale gasilski dom je stal 100 milijonov S-din; 26 smo jih dobili iz prispevkov, vse ostalo smo pa sami prispevali z delom, z materialom in lastnimi prevozi itd. Sedaj bo naše kulturno življenje spet zaživelo. Vabili bomo razne amaterske odre, Celjsko gledališče in druge. Za kulturo bomo že poskrbeli, samo da imamo prostore za to. No, cesta je predvidena v tem

petletnem planu. Projekti se že delajo, etape so razdeljene. Najprej bo zgrajena obšotelska cesta, ki je zdaj že v gradnji, potem pa cesta Celje—Kozje—Bistrica—Kumrovec.«

»S čim se pa sicer Kozjanci največ bavijo?«

»Pri nas je domovina črnega ribeza. Izvažamo ga precej v Nemčijo, ostalega pa prodamo domačim podjetjem za predelavo. K sreči je blizu železnica v Imenu, tako da smo vsaj preko te povezani s svetom.«

»Katera vina pa tu največ pridelujete?«

»Modra frankina, muškata, silvanec itd.. O ja, lahko bi bilo lepo pri nas, toda sami se res ne bomo mogli izveči. Vemo pa, da se bomo morali le sami boriti za vse. Radi bi si uredili športno igrišče, pa bazen in še in še imamo načrtov.«

»Se je v Kozjem rodil kakšen pomemben mož?«

Dr. Sok je brskal po spominu: »Ne spominjam se. O, pač, imeli smo ljudi, ne enega, ampak 2216. To so bili borci — aktivisti, talci, ki jih je dalo Kozjansko in so padli pri nas ali pa drugod v naši domovini. Mnogi so pomrli tudi po taboriščih.«

Zapuščamo Kozje. Z dvojnih kozocev in pročelij hiš vise cele stene suhega zlata: koroza v starih se suši in njena živa zlata barva se tako čudovito poda med zelene travnike, rjavo in ponekod celo ognjeno rdečo obrobo gozda, pa med temno, skoraj črno slamo streh, med porjavele kostonje in orehe pred hišo. To in pa smeh prvih obiralcev grozdja v najbolj sončnih rebrih vlivata upanje na boljše čase, ki bodo prišli tudi za Kozjance.

DANICA DOLENC

Morda vas bo zanimalo

Republiški svet zveze sindikatov Slovenije je pričel izdajati informacije, statistične podatke o gibanjih v gospodarstvu. Menim, da bo to zanimalo tudi marsikoga izmed vas, zato bomo tudi za naše glasilo pripravljali občasne povzetke.

Industrijska proizvodnja

Industrijska proizvodnja je avgusta presešla lansko za 10,3%, osemesečna pa je nasproti istemu obdobju lani za 8,7% večja. Število zaposlenih se je v obravnavanem obdobju povečalo za 3,8 odstotka, produktivnost dela pa za 4,7%.

Osebnih dohodki

Podatki zavoda za statistiko kažejo, da se je povprečni osebni dohodek v prvih šestih mesecih letos povečal za 17% nasproti lanski. Iz popisa zaposlenih za marec 1970 je razvidno, da je v Sloveniji še vedno 17,7% zaposlenih ali približno 77.000 takih, ki imajo jev za normalni delovni čas (do osebni dohodek pod 800,— dinar-600,— dinarjev mesečnega osebne- ga dohodka prejema še vedno 3% zaposlenih). Največji odstotek takih z osebnim dohodkom do 800 dinarjev mesečno je v kmetijstvu 31% (4.500 zaposlenih), v gradbeništvu 28,9% (7.876), sledijo obrt 23,6% (6.073), industrija 18,6% (38.272) itd.

Cene

Kakšne so bile cene v Sloveniji in Jugoslaviji v prvih osmih mesecih 1970?

Vsi podatki kažejo, da cene v Sloveniji hitreje naraščajo kot v drugih republikah — to je možno opaziti predvsem v osem- mesečni dinamiki, kjer so edino cene v gostinstvu za 0,3% višje kot v Sloveniji.

Zaposlenost

Ob prvem polletju je bilo v Sloveniji v družbenem sektorju zaposlenih 533.333 delavcev, od tega 218.836 ali 41% žensk. Na novo se je junija zaposlilo 11.255 delavcev. V primerjavi z enakim obdobjem lani je letos 4,2% več zaposlenih.

Nezaposlenost

Letos je bilo največ nezaposlenih februarja, in sicer 19.574, od

tega 65% žensk. Junija je bilo brez- dela še 15.104 delavcev. V primer- javi z enakim obdobjem lani se je nezaposlenost zmanjšala za 7,5%. Največ nezaposlenih so nekvalifi- cirani delavci 57,8%, sledijo pol- kvalificirani 26,5%, visoko kvalifi- cirani in kvalificirani 11,5%, z vi- soko, višjo in srednjo izobrazbo pa je bilo ob prvem polletju brez dela 4,6% (lani poprečno 6,3%).

Izobraževanje

V Sloveniji konča obvezno osem- letko 66,8% vseh vpisanih otrok, od teh jih nadaljuje šolanje približno 76% (največ na poklicnih šo- lah 49%, na tehničnih in drugih strokovnih šolah 27% in na gim- nazijah 24%).

Zaposleni, ki niso končali osemletke

V SR Sloveniji je bilo na začet- ku preteklega leta približno 35,7% zaposlenih z nepopolno osemletko (to je do sedmega razreda). V vsej Jugoslaviji je teh 37,6%. Najmanj zaposlenih te kategorije je v Črni gori (34,8%), največ pa v BiH (42,5%).

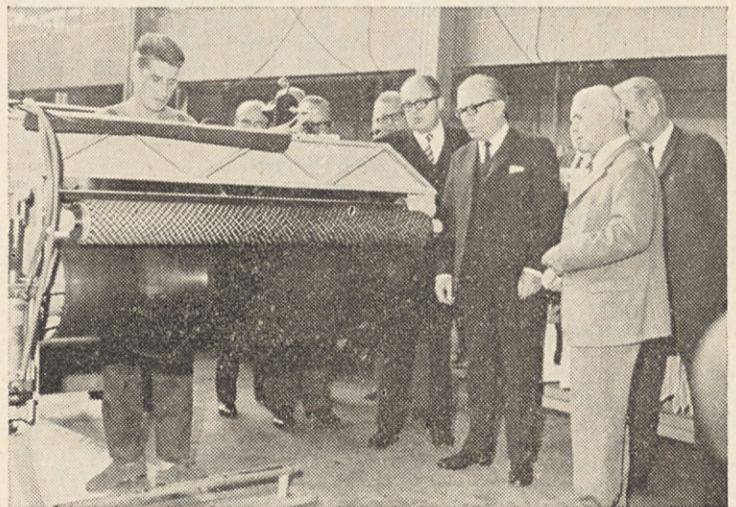
Z visoko in višjo šolo je bilo v Sloveniji zaposlenih 5,8%, v vsej

Jugoslaviji 7,9%; največ zaposle- nih z višjo in visoko šolo je v Čr- ni gori 9,9% in v Srbiji 9%, naj- manj pa v Sloveniji 5,8%.

Osip učencev v slovenskih šolah

Slovensko osnovno šolstvo zaje- ma vse normalno razvite šoloob- vezne otroke. Osip v zadnjih letih je zelo zmanjšan: v šolskem letu 1961/62 je bil še 50,5%, v šolskem letu 1968/69 pa 37,9%. Predvideva se, da četrtnina učencev, ki so se vpisali v letnik 1970/71 ne bo do- končala osemletke. Najmanjši je osip v ljubljanskih občinah (od 3,5 do 19%), največji pa v občinah Ptuj (60,6%), Hrastnik (60%), Ormož (57,4%) itd. V srednjih šolah je bil poprečni osip letnika 1968/69 približno 27,1%, v poklicnih šolah 24,9%, med srednjimi šolami je največji osip v tehniških šolah 35,9%. Na visokih šolah je osip mnogo večji — prehod iz prvega letnika v drugi letnik ne uspe približno 40 do 50% vpisanim študentom. V predpisanem času di- plomira precej manj kot 10% od vpisane generacije. Pri generaciji 1964/65 je v rednem roku diplomira- lo le 7% študentov.

Obisk iz ZRN

Nemška parlamentarna delegacija, ki jo je vodil Kai Uve von Hassel, si je ogledala tudi savske proizvodne delovne enote

Anketa med delavci

krivce za takšno stanje navajajo komisije, ki so delovna mesta ocenjevale (35%) ter vodstva delovnih enot (30%). Točkovno ocenjevanje v takšni obliki kot je sedaj presoja skoraj 50% kot slabo in 30% kot komaj zadovoljivo; menijo, da so bili s takšnim siste- mom nagrajevanja zelo prikrajšani. Zato se tudi postavlja zahteva

po tem, da bi morala izvesti ponovno ocenjevanje komisija delovne enote, vsaka za svojo delovno enoto, kajti le tako se bo lahko spremenilo delovno vzdušje in se bodo izboljšali medsebojni odno- si.

To bi bila kratka in zgoščena analiza vprašalnika, ki naj bi služila samo kot informacija tistim,

ki so vprašalnik izpolnjevali in celotnemu kolektivu, v čigar imenu so mnenje izražali. Podrobnejša analiza pa bo služila v glavnem odgovornim strokovnim službam, ki bodo morale ukrepati, upošte- vajoč mnenje kolektiva in samo- upravnih organov in bodo morale prilagoditi svoje delo željam in zahtevam vseh nas tako, da bo naše delo boljše in uspešnejše in da bomo ob svojem delu zadovolj- ni.

ALEKSANDER STOJANOVIC

Predsednik gasilskega društva Kozje dr. Anton Sok v pogovoru s člani savskega okteta

prah s trav, drevja, slamnatih streh in trt, tako da se je grozdje na sončni rebri v nedeljo motno svetilo.

Kako praznje se mi je ta večer zdelo v Kozjem. Na gasilskem do- mu, ki je pričakoval goste, je pla- polala zastava. V imenu Kozjancev nas je pozdravil predsednik gasil- skega društva dr. Anton Sok.

Ze je bila pripravljena okrepi- tev: bogata kurja obara in pravi stajerski žganci z velikimi, veliki- mi ocvirki. (Verjemite, da tako dobrih še nisem jedla. Res, vsa čast kuharicam!).

Po taki večerji pa so se naši že lahko odrezali. Ze same narodne noše so naredile dober vtis, pose- bno na mladež. Ko se je eden od pevcev prikazal na pragu sobe, na balkonu, kjer so se preobla- čili, so se fantiču ob meni zaiskri- le oči: »Jej, kak je lepi! Kak je šikani! Pa kak klobuk ima!« Vse se mu je zdelo sila imenitno.

Prvi je nastopil oktet, za njim pa folklorna skupina z belokranj- skimi plesi, naši muzikantje in tamburaši, pa spet oktet in folklo- risti. Na vrsti je bil Glamoč, ples bosanskih kmetov izpod Glamoča. Plesalci so ga odplesali brez spremljave, toda požel je največ aplavza. Morda so Kozjanci raz- umeli, da ples izraža težko življenje bosanskega kmeta in da so sklon- jeni zato, ker jih zemlja vleče k sebi. Na obrazih tistih skromnih, starih zgaranih mamc so zaigrali nasmehi.

Res dobro zaplešejo in zaigrajo naši mladeniči in mladenke. Vča- sih imajo ljudje nekakšne pred- sodke pred takimi ansambli iz kolektivov, češ da niso na taki ravni kot kakšni študentski, aka-

skega društva, predsednik občin- ske gasilske zveze Šmarje, član predsedstva gasilske zveze Slove- nije... Včasih je bil tudi telova- dec in predsednik telovadnega društva Partizan. Za svoje delo na tem področju je bil leta 1965 odlikovan z Bloudkovo plaketo. Živahen, uren in s posebno skrbno negovanimi in nenavadno obliko- vanimi brki me spominja na Španca.

Pogovor je tekel v krčmi pri Resniku, kjer vam prijazna krčma- rica rade volje pokaže fotografije predsednika Tita, ki je lani bil pri njej na obisku. Ti kraji so Titu dobro poznani, saj je Kumrovec od tu oddaljen le 16 km, v sosed- njo vas pa je celo hodil v šolo. Tudi teto je imel tu v sosednji vasi, ki pa je lani umrla. Ostala je še sestrična.

Dr. Sok je prijeten sogovornik. Ko sem ga povprašala po težavah, mi je povedal, da je glavni prob- lem za Kozjansko cesta in indus- trija. »Sedaj imamo obrat Metke Celje, ki zaposluje okrog 70 ljudi. Želeli pa bi obrat, kjer bi lahko našlo kruh vsaj 400 ljudi.«

»Kakšno industrijo bi pa radi?« »Karkoli, samo da bi bila. Sedaj nam mladi ljudje vsi uhajajo ven. Vse je v Nemčiji, doma pa so ostali stari ljudje. Imamo kmetije in ljudje tu umirajo ne zaradi revščine, ampak zato, ker jih nihče ne neguje. Če ne zgradimo obrata, se bodo Kozjanci popolnoma iz- selili.«

Kozje je lep kraj. Leži sicer v ravnici, le proti gasilskemu domu se nekoliko spušča in se na drugi strani potoka spet dvigne do pri- jaznih vinskih gor. Velike, mo- gočne hiše pričajo, da je ta kraj poznal tudi že boljše čase. »Pri

Sredi trga v Kozjem stoji nov spomenik žrtvam tega kraja.